

Aigner-telepi emlékek

Nemrégiben két ízben is olvastam a Délmagyarországban *Aigner Károly* volt főispánról. Arra gondoltam, helyes lenne, ha néhány emlékemet én is megírnám róla. A később róla elnevezett, akkor még név nélküli telepet — amelyet az ottani lakosok Családi Otthonnak neveztek — 1923-ban ismertem meg (azóta ez a terület Béke-telep nevet viseli). A telepet kubikosok, téglagyári munkások, villanytelepi és vasúti dolgozók, valamint nyugdíjasok lakták, közöttük sok erdélyi menekült. A város legszegényebb és legelhanyagottabb telepe volt ez, se útja, se vize, se iskolája, se villanyvilágítása nem volt, csak sár és mocsár körös-körül. Az ember hazament, minden este cipőt kellett mosnia. 1923-ban egy munkatársnóm megkért, menjek ki a telepre, mert néhány ottani fiú beszélni szeretne velem. A megjelölt napon elmentem. Bemutakozás után megkértek, nem lenne-e kedvem egy *műkedvelő egyesületet* alapítani velük, mivel ők a várostól elzárva élnek, ugyanakkor jónak tartanák a maguk és az ottani lakosok szórakozására egy ilyen egyesület létrehozását. Rólam az említett munkatársnóm beszélt nekik, úgy állított be, hogy szervező vagyok, ezért kértek meg, hogy segítsek tervük megvalósításában. Én vállalkoztam rá. Az egyesületet rövidesen megalapítottuk, vezetőséget is választottunk, ezzel megkezdődött ezen az *elhanyagolt telepen* is az *önművelés*. Főleg népszínműveket játszottunk egy színházi tapasztalatokkal rendelkező ember vezetésével. Ténykedésünket a

helyi lakosok igen nagy örömmel fogadták.

Miután már a környező falvakba is meghívtak bennünket — bálók, rendezvények kapcsán — előadásokat tartani, arra gondoltunk, hogy *nevet kellene szerezniünk magunknak* és a telepünknek.

Sok vita után úgy határoztunk, hogy *a telep névadójának a város főispánját, Aigner Károlyt* kértük fel. Róla mindannyian jó vélemények voltak és bíztunk abban, hogy személye jótékonyan hat majd telepünkre. Összeállítottunk hát egy küldöttséget, amely hat tagból állt és amelynek élére engem választottak, noha csak húszéves voltam. Nehezen álltam rá erre a szerepre, de nem volt más megoldás, mert a többiek — hozzáam hasonlóan egyszerűbb munkás emberek — nem merték a szóvivő szerepét vállalni. A küldöttséget fogadta a főispán, igencsak meglepődött kívánságunkon, de végül is ráállt a névadásra. A telep lakossága, főleg a fiatalok elkezdtek a névadó ünnepség szervezését. Ehhez lovas bandériumot szerveztünk, sátoros ebédet, szabadterei istentiszteletet, mindezekhez járult az ilyenkor szokásos búcsú, forgóhintás, mutatványosokkal tarkított vigalom. A lovas bandériumhoz a ruhákat a színházról szereztek be, a lovakat a Vas téglagyár gazdája adta, akit — mivel mindig a pásztorok viseletében járt-kelt — a nép csak „a gatyás Bandi bácsinak” nevezte. Ő tanította meg nekünk azt is, hogyan kell a lovakat megülni.

Végre elérkezett a nagy nap, a bandériummal bevonultunk a városába. A főispán kocsi-jával indult utra, őt követte a lovas bandérium, még egy csoport lovas rendőr is csatlakozott hozzá. Az érkezőket a telep lakossága nagy éljenzéssel fogadta. A tábori mise után Aigner Károly szép beszédet mondott, megígérte, hogy tőle telhetően *képviselni fogja a telepiek érdekeit*. Igérete nem is maradt pusztá szó. Először *járdát* kaptunk az Izzabella hídtól a telepig, ezután *ivóvíz kutat* fúratnak, majd *makadám kocsit* épült és a *villanyvilágítást* is bevezették. A legnagyobb kérésünk az iskola volt. Erre Aigner Károly azt válaszolta, hogy ezt már a város polgármesterével kell megbeszélni. Somogyi polgármester ugyancsak ráállt a dologra, így nemsokára

Hol legyenek az emlékművek?

Az elmúlt napokban a Délmagyarországban több cikk is jelent meg, amely *konkrét javaslatokat* tartalmaz a Szege-den föllábtandó különböző *emlékművek ügyében*. Ezek a javaslatok sokszor egymásnak ellentmondóak, de számos megfontolandó adalékot is tartalmaznak. Mindezeket az elmúlt héten a Városszépítő Egyesület választmányja is megtárgyalta. Egyebek között figyelembe vette azt a nagyszámú tiltakozást, amely arra vonatkozott, hogy a *Rákóczi-szobrot* (az egyik konkrét javaslatban szerepelt ez)

kább, hisz a fölhasználható hely a Rákóczi-szoborral, a 48–49-es emlékművel már betelt. A tér másik fele az ott található nyilvános illemhely, illetve az újságárús pavilon és a beépített nagy zászlórudak miatt foglalt. Már a közel-múltban elhelyezett 56-os emlékmű, a méreteiben szerény kopjafa számára is csak nehezen lehetett helyet szorítani. Ennek kapcsán a szegedi el-lenzéki szervezetek a városi tanáccsal egyetértve abban ál-lapodtak meg, hogy ez az em-lékmű csak ideiglenes jellegű, *végleges helye az innen alig 150 méterre található Honvéd téren* lesz, a tér végleges rendezése után. Ennek kapcsán el kell mondani, hogy a Honvéd tér nevét az ott épült laktanyáról kapta 1880-ban. Már nevében is a magyar katonák, a honvédek emlékéit és az irántuk való tiszteletet kívánja reprezen-tálni. Szerencsére az elmúlt több mint 100 évben ezt a teret senki sem kívánta „átkeresz-telni”. A téren egyetlen egy emlékmű vagy szobor nem ta-lálható, a megfelelő parkosít-ás után méltó környezetet tud kínálni egy kellő előkészítéssel kialakított 56-os emlékhelynek.

Figyelembe véve a Honvéd tér kedvező adottságait, úgy tűnik, hogy ennek a térnek a rendezésével *Szege-den egy méltó „emlékűt” alakul ki* a nemzeti megemlékezés cél-jára. Az Aradi Vértanúk terén lenne — mint eddig is — a Rákóczi-szobor, a 48–49-es emlékmű és a külsejében, fel-irataiban és remélhetőleg fres-kóiban is helyreállítandó Hő-sők kapuja, mint első világhá-borús emlékmű. A Honvéd téren a már említett 56-os em-lékmű, illetve ettől külön, de ugyanezen a téren a második

világháborúban elesett áldo-zatok emlékműve. Itt kell megjegyezni, hogy a Zászló utca — Lenin krt. sarkán álló üres telekre egy olyan épületet terveztek, amely a Honvéd tér nevéhez méltóan, külsőségei-ben bizonyos katonai jelképeket tartalmazna. Szintén az el-lenzéki szervezetek javaslata kapcsán, a városi tanáccsal egyetértésben kerülne sor az egykori laktanyának Maléter Pál laktanyára történő átke-resztelésére, illetve emléktábla elhelyezésére. Mindeh-kező alkalmasból a tiszteletű-ket kifejezni szándékozik be-járhatnának és koszorúkat he-lyezhetnének el.

Az eddig elmondottak kapcsán még kell jegyezni még azt, hogy a közeljövőben sor kerül a Széchenyi tér „demili-tarizálására” is, ami azt je-lenti, hogy a két szovjet hősi emlékművet elbontják és mi-vel két, teljesen egyforma da-rabról van szó, az egyiket fel-állítják a Dugonics temető szovjet sírkertjében vagy a Belvárosi temető katonai ré-szében. Az a későbbiekben döntendő el, hogy a helyükre a város történelmében jelen-tős szerepet játszó személyek szobrai kerüljenek-e, (Csanád vezér, Mátyás király) és ha igen, mikor?

Zombori István történész,
Városszépítő Egyesület
Választmányi tagja

Visszhang

Újabb cikkek, levelek érkeznek a tanácshoz, melyek a város emlékhelyeivel, régi értékeinek őrzésével és az új értékek teremtésével foglalkoznak. Természetes, hogy a hozzászólások tartalma gyakorta ellentétes, egymással vitakozó. De ezekből a különböző, a város valamely érdekét szem előtt tartó érvelésekből születhet konszenzus. Az emlékezők pedig gazdagíthatják Szeged történelmét, színezhetik történelmi palettáját. Ennek szellemében adunk helyt most e két írásnak.

megépült a két tantermes iskola, amelynek első igazgatója *Klozsk Lehel* lett. Az Aigner-telepen ezután — a főispán 100 pengős hozzájárulásával — még *labdarúgócsapatot is alakítottunk*, amely ASE néven szerepelt és egy évben második helyezést is elért a másodosztályban.

E levelemet nem azért írtam, hogy magam reklámozzam, hanem hogy bemutassam: *a város régi vezetői között is voltak olyan emberek, akik megérdemlik, hogy nevüket megőrizzék az utókori*. Ilyen emberek tartom Aigner Károlyt is, akire most sok évized után is tisztelettel gondolok.

Farkas József
Szeged
Pusztaszeri utca 17.

semmiképpen ne távolítsák el a jelenlegi helyéről, mert ez a város lakóihoz és az egész városképéhez az elmúlt évtizedekben hozzájárult. Egyáltalán nem szerencsés dolog újabb emlékművek számára a régiék „kiebrudalásával” helyet teremteni. Az egyesület a különböző javaslatokat megtárgyalva a következő állásfoglalást alakította ki.

Figyelembe kell venni a különböző városrendezési elveket. Tudomásul kell venni, hogy egy adott tér, — jelen esetben az Aradi Vértanúk tere, — befogadóképessége véges. Nem lehet minden emlékművet erre az egyetlen helyre bezsúfolni. Annál is in-

Mi? Hol? Mikor?

1989. OKTÓBER 25. SZERDA — NÉVNAP: BLANKA

A Nap kel 6 óra 17 perckor, nyugszik 16 óra 40 perckor.
A Hold kel 1 óra 54 perckor, nyugszik 14 óra 53 perckor.

VIZÁLLÁS

A Tisza vízállása Szegednél kedden plusz 109 cm (apadó).

20.40: „Ki viszi át a szerelmet?” — XV/5. rész: Szép gyermeket akarunk — Dr. Czeizel Endre előadása
21.00: Híradó 2.
21.20: Tv 2
21.30: Napzárta
22.15: Egyetlen tanú — Francia tévéfilm
Kb. 23.45: Tv 2

KÜLFÖLDI TÉVÉADÓK MŰSORAIBÓL ÚJVIDÉK
16.30: Híradó magyarul. 16.45: Ismeretterjesztő sorozat. 17.15: Híradó. 17.35: Gyermekműsor. 18.05: Objektív tévé román nyelvű műsor. 18.30: A kispar magyar nyelvű műsor. 19.00: Rajzfilm. 19.30: Híradó. 20.00: Filmszem. 22.30: Híradó. 22.45: Más tévéállomások.

BELGRÁD 1.
16.30: Híradó. 16.45: A világ útjain utat. 17.15: Híradó. 18.05: Otás stúdió. 18.20: Rajzfilm. 18.25: Dokumentumfilm. 19.10: Rajzfilm. 19.30: Híradó. 20.00: Szórakoztató műsor a filmről. 22.35: Híradó. 23.00: Jó éjszaka!

BELGRÁD 2.
17.15: Jó éjszaka! 17.15: Rajzfilm. 17.30: Képzőművészet. 18.00: Belgrádi műsor. 19.30: Az Újvidéki Televízió híradója. 20.00: Zenei est. 21.30: Huszon-negy óra. 21.40: Ismeretterjesztő műsor. 23.10: A nemzetközi könyvvásár krónikája.

SUPER
16.30: Telefonos kívánság-műsor. 18.30: Zenei tehetségek. 19.30: Időjárás. 20.00: Európai nézőpontból. 22.10: Európai nézőpontból. 00.20: Egyveleg.

TV 5
17.10: Varieté. 17.30: Konyhatalkok. 18.00: Vételkód. 18.20: Pihenődő. 19.00: Hegymászók magazinja. 19.30: Csillagok papiros. 20.00: Ellenállások. 21.10: Turistamagazin. 22.00: Tv-híradó. 22.30: Varieté.

Rádió

KOSSUTH
8.20: Eco-mix — Gazdasági magazin. 8.50: Külpolitikai figyelő. 9.00–11.00: Napközben — Zenei délelőtti. 11.05:

SZEGED
Szentes 66,29 MHz — Szeged 94,9 MHz
1989. október 26., csütörtök

5.55: Műsorismertetés, hírek, meteorológia, útinform. 6.00: Krónika (Kossuth). 6.15: Hírek, tudósítások a Dél-Alföldről — az ügyeletet jelenti. 6.30: Hírek, lap-szemle (Kossuth) — Miről ír a Békés Megyei Népiújság, a Petőfi Népe, a Csongrád Megyei Hírlap és a Délma-

gyarország. 6.45: Reggeli párbeszéd. 7.00: Krónika (Kossuth), sport. 7.25: Képzőművészet. 7.30: Dél-alföldi hírek, tudósítások, programajánlat. Műsorunk tartalmából: — Maszek gyárat ad át a miniszterelnök. — Békés megye könnyűparáról. — Képzőművészet napjairól '90. — Gyermekszínházak a kistelepülésekre. — Filmlel. (Szerkesztő: Marik István)

A BUDAPEST

BANK RT.

ÜGYFELEI

FIGYELMÉBE AJÁNlja

A BANK ÁLTAL

1989. SZEPTEMBER 18-ÁN KIBOCSÁTOTT

letéti jegyét!

A bemutatóra szóló *letéti jegyeket* a belföldi jogi és magánszemélyek egyaránt megvásárolhatják. A letéti jegyek *lejárata 1 év* — amennyiben Ön 1 év után nem váltja be, lejárata maximum 3 évig automatikusan meghosszabbodik.

A *kamat mértéke 20%, 2.* illetve 3 év után a névérték kamatos kamatát fizetjük ügyfeleinknek.

10000 Ft után	bruttó kamat	nettó kamat
1 évre	2000 Ft	1600 Ft.
2 évre	4400 Ft	3520 Ft.
3 évre	7280 Ft	5824 Ft.

A lejáratú idő előtt a bank a letéti jegyeket árfolyamon visszavásárolja, melynek nagysága: a névértéken felül még úgynevezett limit kamatot garantál. (Pl. 10 hónapos visszavásárlás esetén 15%).

A letéti jegyek a Budapest Bank Rt. Igazgatóságán, Szeged, Klauzál tér 4. (tel.: 11-433), a pénztári nyitva tartás idején, hétfőtől péntekig, 8–13 óráig vásárolhatók meg.

HETVENÉVES
Huhn Péter (sz. 1919.) ny. egyetemi tanár, a kémiatudomány doktora, 1943–83 közt a szegedi egyetem szervezeten és analitikai kémiai tanszékének vezetője.

HETVENÉVES
Bodó Zoltán (sz. 1919.) Kossuth-díjas ny. egyetemi tanár, fizikus, tudományos tanácsadó gépészmérnök. A lumineszkáló anyagok és félvezetők elméletével foglalkozik.

NAGYSZÍNHÁZ
19 óra: Lear király (Jancsó bérlét).

KISSZÍNHÁZ
19 óra: Balettest (bérlétszűnet).

MOZIK
Korzó: délelőtti 10, délután 1, háromnegyed 6 és 8 óra. Jól reggelt, Vietnami (színes, m. b. amerikai film, V. helyi!) Csak 16 éven felülieknek! Fél 4 óra: Hét tonna dollár (magyar film.).

Fáklya: fél 3 óra: Lolka és Bolka vakációja (színes lengyel mese), háromnegyed 5 és 8 óra: Az utolsó császár I–II. (színes francia–olasz film. II. dupla helyi-ár).

Kamaratér: 3 óra: Aranyember (színes magyar film), negyed 6 óra: Terülj, terülj asztalkám (színes magyar mesesorozat) fél 8 óra: Hat bagatell (színes magyar film).

Balázs Béla Filmteka: fél 4 óra: Balázs Balázs és filmjei (színes svéd film. Csak 18 éven felülieknek!). Fél 8 óra: Filmklub.

Belvárosi: 3, negyed 6 és fél 8 óra: Idegen test (színes, m. b. angol film. IV. helyi-ár).

Kiskörössy halászcserje: (video-mo): délután 4 és este 8 óra: Halalós ölelés (színes, m. b. amerikai erotikus film. Csak 18 éven felülieknek!).

Eva preszó: 8 óra: Ot páma egy éjszakára (spanyol vígjáték).

KÉK CSILLAG VIDEOMOZI
október 25–27-ig

20 óra: Dögölj meg kedvesem (vígjáték)
22 óra: Murphy törvénye (akció)
24 óra: Provokáció (erotikus)
A cuvert az étteremben is elfogyasztható!

ÜGYLETEK
GYÓGYSZERTÁR: Klauzál tér 3. szám (13/57-es). Este 8 óráig reggel 7 óráig. Csak sürgős esetben!

BALESETI, SEBÉSZETI ÉS UROLÓ-GIAI FELVÉTEL: Ma a balesetet szenvedett személyeket Szegeden az Idegsebészeti Klinika (Pécsi u. 4.) veszi fel, sebészeti és urológiai felvételi ügyeletet a II. Kórház (Tolbuhin sgt. 57.) tart.

A gyermeksebészeti és gyermeksebészeti beteg-ek ellátása a Gyermekklinika gyer-meksebészeti osztályán történik.

ÉJSZAKAI ORVOSI: Este fél 6 óráig reggel fél 8 óráig a felnőttlakosság részére. Szeged, Hunyadi János sgt. 1. sz. alatt. Telefon: 10-100.

GYERMEKORVOSI: Munkanapokon 13 óráig másnap reggel fél 8 óráig, szombaton, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel fél 8 óráig másnap reggel fél 8 óráig a Lenin krt. 20. sz. alatti körzeti gyermekor-vosi rendelésben történik a sürgős esetek orvosi ellátása.

GYERMEK FÜL-ORR-GÉGÉSZETI ÜGYLETEK: Ma 19 óráig holnap reggel 7 óráig a Fül-Orr-Gégeklinika (Sze-ged, Lenin krt. 111.), telefon: 10-233-1265-ös mellék.

FOGORVOSI ÜGYLET: Hétfőtől péntekig 22 óráig reggel 6 óráig, szombaton reggel 7 óráig hétfő reggel 7 óráig: Sze-ged, Zöld S. u. 1–3. Telefon: 14-642.

CSALÁDVÉDELMI TANÁCSADÁS: Hétfőn délután 2 és 5, csütörtökön délelőtti 9 és 12 óra között a Szent Mihály utca 1. szám alatt, telefon: 13-740.

S. O. S. LEKISEGÉLY-SZOLGÁLAT: Mindennap este 7 óráig reggel 7 óráig. Telefon: 11-000.

IFJÚSÁGI DROGTELEFON: 54-773.

Minden munkanapon 8–16 óráig hívható.

Tévé

BUDAPEST 1.
9.00: Képzőművészet. 9.05: Tévétorna nyugdíjasoknak. 9.10: Zenei turné — NDK zenés film — ism.

9.40: Zoom — Your English magazin. 10.10: Stúdió '89 — A Televízió kulturális hetilapja — ism.

10.55: Képzőművészet. 16.45: Hírek. 16.50: Déli videóújság — A szegedi kör-zeti stúdió műsora

17.00: Správy — Hírek szlovák nyelven — A szegedi körzeti stúdió műsora

17.05: Telesport. 17.15: Betűreklám. 17.20: Magyarország — Görögország — Válogatott labdarúgó-mérkőzés — Közzétett a Népstadionból

19.15: Sztúben: Reklám. Esti műsor — A két feketéről — Hogyan talált gombostűt Ignác és Ábrahám? — Csehszlovák rajzfilm

19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Budapesti Művészeti Hetek — Ku-lin Ferenc: Kőlcsey — Vitadrama hat tételben

21.05: Reklám. 21.10: Új világ — Külpolitikai képes krónika

21.25: Igor Sztavinszkij: Oedipus király — Hollandia. 22.50: Híradó 3.

BUDAPEST 2.
Tv 2 Endrei Judittal és Dombóvári Gáborral

17.00: Képzőművészet. 17.15: Tv 2 — Benne: Reklám — Riportok — Időjárás — Zene

17.45: Mozik — Telefonos játék. 18.25: Gyerekeknek! — 1. Drágálatások — Szovjet kisfilm — 2. Népek me-séi — A csigából lett sárkány — Belga rajzfilm

18.45: Tv 2. 19.00: Az idő és a szél — Brazil tévéfilm-sorozat — XI/6. rész

19.51: Tv 2 — Benne: Búvészpadló — Amerikai film